

**Załącznik Nr 3
do Uchwały Nr
LIV/357/2023
Rady Gminy Stolno
z dnia 19 lipca 2023 r.**

**Objaśnienia do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Stolno
na lata 2023 – 2038**

Wieloletnia Prognoza Finansowa stanowiąca instrument zarządzania finansami Gminy Stolno opracowywana jest zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, 1725, 1747, 1768, 1964 i 2414; z 2023 r. poz. 412, 497, 658 i 803) – zwanej dalej ustawą o finansach publicznych.

Wieloletnia Prognoza Finansowa jest dokumentem strategicznym służącym ocenie długoterminowego potencjału Gminy w celu zaprognozowania niezbędnych wydatków bieżących oraz ustalenia możliwości inwestycyjnych w kontekście efektywnego zarządzania środkami pożyczkowo-kredytowymi, finansującymi potrzeby rozwojowe.

Zgodnie z przepisem art. 7 ustawy z 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw Wójt Gminy Stolno jako organ wykonawczy dokonał dla lat 2022 – 2025 wyboru 7 – letniego okresu stosowanego do wyliczenia relacji, o której mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Aktualna edycja Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Stolno jest kontynuacją bazy Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Stolno obejmującej okres 2022 – 2035.

I. Założenia finansowe i gospodarcze

Kluczową kwestią mającą wpływ na możliwości budżetowe Gminy Stolno jest przyszły rozwój sytuacji gospodarczej w Polsce i na świecie zdeterminowany uwarunkowaniami związanymi z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy i zapewnieniem pomocy przybywającym do Polski obywatelom Ukrainy, a także związany z tym konfliktem kryzys na rynku paliw. Bezprecedensowy charakter kryzysu gospodarki polskiej obarcza znacznym ryzykiem popełnienia błędu w formułowaniu prognozy na tle przewidywanego spowolnienia koniunktury gospodarczej i rozwoju zjawisk inflacyjnych.

Jednym z priorytetów przy konstruowaniu budżetu i jego weryfikacji w 2023 r. oraz w poszczególnych latach prognozy będzie uzyskiwanie adekwatnych do potrzeb nadwyżek operacyjnych (nadwyżka dochodów bieżących nad wydatkami bieżącymi) w celu utrzymania możliwie wysokiej zdolności kredytowej Gminy Stolno w związku z przyznanymi środkami z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych na realizację modernizacji oczyszczalni ścieków oraz mając na uwadze perspektywę finansową nowego okresu korzystania ze środków Unii Europejskiej 2021 - 2027. Wielkość nadwyżki operacyjnej wpływa na możliwości zaciągania zobowiązań zwrotnych oraz na zdolność do finansowania wydatków o charakterze majątkowym.

Do wyliczenia kosztów odsetek od zadłużenia przyjęto prognozowane stawki bazowe WIBOR1M, sukcesywnie uzgadnianie z bankami i aktualizowane oraz oprocentowanie pożyczek z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, w tym w ramach Programu Priorytetowego EKO-KLIMAT - woda, powietrze, ziemia, określane na podstawie stopy redyskonta weksli (poniżej - w dniu 9 maja 2023 r. : 0,8 tego wskaźnika).

W ramach omawianej prognozy wyróżnia się rok 2023 jako rok bazowy, który jest zgodny z danymi zawartymi w uchwale w sprawie budżetu Gminy Stolno na 2023 rok i jej zmianami oraz szczegółowo objaśniony w uzasadnieniu do tej uchwały i uchwał ją zmieniających.

Wyzwaniem na 2023 rok i lata następne będzie uzyskanie odpowiednich środków na cele rozwojowe. Zakłada się kontynuację realizacji wieloletnich założeń inwestycyjnych obejmujących projekty planowane do współfinansowania ze środków perspektywy Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020 (z okresem rozliczeniowym do 2023 r.). Założono uzyskanie dofinansowania z tej perspektywy unijnej do realizacji projektów majątkowych w 2023. Kluczowym wsparciem tych możliwości inwestycyjnych poprzez zapewnienie finansowania wkładu własnego będzie zaciąganie w tych latach kredytów i pożyczek, albowiem szczególnie do 2024 roku kwestią nadrzędną będzie wykorzystanie szans rozwojowych Gminy, w tym dotyczących infrastruktury i związanych z nią inwestycji, przy zachowaniu długoterminowej równowagi finansowej Gminy.

Łączna wartość nakładów inwestycyjnych w latach 2023 – 2036 (wyłączając majątkowe przedsięwzięcia jednoroczne uwzględnione w planie na 2023 r) sięga 23.833.028,74 zł.

Punktem wyjścia do opracowania wieloletniej prognozy finansowej jest ocena aktualnej sytuacji finansowej Gminy oparta na wykonaniu budżetu za 2022 r. Budżet Gminy Stolno zamknął się nadwyżką w wysokości 2.756.537,40 zł przy planowanym deficycie na poziomie - 1.192.250,42 zł. Istotnemu zwiększeniu uległa nadwyżka operacyjna z poziomu 3.388.373,88 zł do poziomu 6.811.254,32 zł. Stwarza to korzystniejsze warunki do bezpieczniejszego finansowania inwestycji i zaciągania zobowiązań w 2023 r.

II. Dochody

Prognoza dochodów warunkuje poziom wydatków możliwych do poniesienia w przyszłości. Prognoza dochodów bieżących została opracowana w oparciu o analizę realizacji dochodów bieżących w latach poprzedzających rok budżetowy, dla każdego źródła dochodów budżetowych odrębnie. Ponadto przeprowadzona została szczegółowa analiza oczekiwanych wpływów w perspektywie najbliższych czterech lat, tj. 2023, 2024, 2025 2026 r oraz dokonana weryfikacja prognoz dochodów w poszczególnych źródłach, objaśniona przy opisie do projektu uchwały budżetowej na 2023 rok, w którym m.in. uwagę zwraca fakt, że nie założono osiągnięcia dochodów ze sprzedaży majątku. Pomimo znaczącej skali zmian w okresie 2023 - 2026, w perspektywie dalszej, obejmującej 2027 rok i lata następne poszczególne kategorie dochodów przyjęte zostały na poziomie zbliżonym do 2027 r. Oznacza to, że dochody w 2038 r. osiągną wielkość z poziomu dochodów bieżących roku 2027. Poczynając od 2023 r. w prognozie uwzględniono wpływy z gospodarowania majątkiem, ale wyłącznie o charakterze dochodów bieżących, tzn. dochodów z najmu, dzierżawy mienia, użytkowania wieczystego. W odniesieniu do tak istotnych dla finansów Gminy Stolno kategorii dochodów określonych przez Ministra Finansów na 2023 rok – jak: dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych oraz z subwencji ogólnej - założono w każdym roku prognozy poziom z 2023 r. Z kolei w związku z rozwojem budownictwa mieszkaniowego oraz perspektywą powstania hal przemysłowych – począwszy od 2023 r. i na lata następne założono wzrost wpływów z podatku od nieruchomości i z pozostałych dochodów bieżących, w tym z tytułu opłat za dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków na terenie Gminy Stolno uwzględniając również nieznaczny wzrost zgodny z decyzją

Dyrektora Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku z dnia 26 sierpnia 2021 r. w sprawie zatwierdzenia taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe zaopatrzenie ścieków na okres trzech lat. W odniesieniu do 2025 r. założono wzrost wpływów z tytułu pozostałych dochodów bieżących głównie w następstwie przewidywanego zwrotu podatku VAT od zrealizowanych w latach 2022 – 2024 inwestycji związanych z budową sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz modernizacji gminnej oczyszczalni ścieków. Skutek finansowy tego zwrotu przełoży się na zwiększoną w 2025 r. i 2026 r. spłatę rat kapitałowych kredytów i pożyczek. Począwszy od 2025 r. założono również wzrost stawek opłat za dostarczanie wody i przede wszystkim za odprowadzanie ścieków na okres 3 kolejnych lat o wskaźnik poniżej 5 %.

Duża zmienność czynników wpływających na wysokość dochodów majątkowych, w tym w szczególności brak stabilności na rynku nieruchomości, oraz mocno ograniczone zasoby Gminy powodują, że prognozowanie w oparciu o planowane do osiągnięcia dochody ze sprzedaży majątku na 2023 r. i lata następne obarczone byłyby dużym ryzykiem.

Natomiast prognozuje się wpływy Gminy Stolno z dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje w okresie objętym prognozą, które wyniosą:

- w 2023 r. : 4.350.029,00 zł,

- w 2024 r. : 6.639.450,00 zł.

W Gminie Stolno dochody z dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje będą stanowiły:

- środki z Programu „Polski Ład”,

- środki na dofinansowanie projektów realizowanych w ramach programów Unii Europejskiej,

- środki na inwestycje z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg,

Prognozuje się, że dochody z tytułu realizacji inwestycyjnych programów Unii Europejskiej będą realizowane w 2023 r. i wyniosą łącznie 1.730.156,00 zł (wyszczególnione w opisie strony dochodowej budżetu na 2023 rok).

Należy odnotować wsparcie wydatków inwestycyjnych z Programu „Polski ład” w łącznej wysokości 6.639.450,00 zł na dofinansowanie modernizacji Gminnej Oczyszczalni Ścieków w 2024 r.

Prognozuje się również na 2023 r. środki na inwestycje z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg w wysokości 1.391.100,00 zł na dofinansowanie budowy drogi na dz. Nr 189/20 obręb Stolno oraz środki Przedsiębiorstwa Państwowego Lasy Państwowe w łącznej wysokości 1.195.700,00 zł z tytułu partycypacji w kosztach realizacji w 2022 r. przebudowy drogi

gminnej nr 060218C w Rybieńcu oraz przebudowy drogi gminnej nr 060232C w Wabczu Kolonii.

II. Wydatki

Wydatki Gminy prognozuje się w warunkach Jej ograniczonych możliwości budżetowych w związku z wypełnieniem norm ostrożnościowo/stabilizujących.

Wahania wydatków ogółem spowodowane są zmianami w poziomie nakładów inwestycyjnych. Najwyższy poziom wydatków ogółem przypada na 2023 rok i osiągnie kwotę 42.754.341,62 zł.

Znacząco obniżone od 2025 r. nakłady inwestycyjne nie uwzględniają finansowania dotyczącego programowania unijnego oraz wsparcia z budżetu państwa. Ich niski poziom wynika również z konieczności zagwarantowania w ramach wydatków bieżących istotnych kwot na obsługę długu. Obowiązująca reguła bilansowania się budżetu bieżącego, zgodnie z którą wydatki bieżące w danym roku budżetowym nie mogą być większe niż dochody bieżące powiększone o nadwyżki budżetowe z lat ubiegłych i wolne środki na rachunku bieżącym budżetu wynikające z rozliczeń kredytów, pożyczek, wyemitowanych papierów wartościowych z lat ubiegłych części finansującej deficyt budżetu, znacząco ogranicza elastyczność planowania wydatków w sferze bieżącej. Mianowicie wysokość wydatków bieżących zarówno na etapie planowania budżetu jak i w toku jego realizacji determinowana jest poziomem możliwych do osiągnięcia dochodów bieżących. Ponadto obowiązujący przepis warunkuje możliwość zadłużania się od ustawowego limitu zadłużenia, który jest określany indywidualnie dla każdej jednostki samorządu terytorialnego. Wyzwaniem będzie nieprzekroczenie tego indywidualizowanego limitu obsługi zadłużenia. Gmina Stolno chcąc więc realizować ujęte w wieloletniej prognozie finansowej przedsięwzięcia inwestycyjne będzie zmuszona maksymalizować poziom wyniku operacyjnego w okresie najbliższych trzech lat. Z uwagi na ograniczone możliwości zwiększania poziomu dochodów bieżących i brak możliwości pozyskania dochodów ze sprzedaży majątku duży nacisk będzie musiał zostać położony na ograniczanie wydatków bieżących.

Prognozuje się, iż w dłuższej perspektywie wydatki bieżące Gminy Stolno kształtować się będą na poziomie zbliżonym do wysokości z 2024 r. obniżonym w porównaniu do poziomu z 2023 r. z uwagi na nie ujęcie w 2024 r. planu wydatków związanych z obsługą

sprzedaży węgla w ramach zakupu preferencyjnego dla gospodarstw domowych (uwzględniając zmiany kosztów obsługi spłat zaciągniętych kredytów i pożyczek). Wskazać też trzeba, że utrzymanie dyscypliny wydatków bieżących ograniczać będą:

- zobowiązania wynikające z podpisanych umów długoterminowych,
- konieczność wyasygnowania środków własnych tytułem zagwarantowania udziałów własnych w finansowaniu dotacjami z budżetu państwa: kosztów realizacji wypłat zasiłków stałych oraz kosztów opłacenia składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłki zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym, kosztów dożywiania uczniów, czy też kosztów umieszczenia mieszkańców Gminy w domach pomocy społecznej oraz kosztów dowożenia uczniów do szkół,
- wzrost nakładów na bieżące utrzymanie oddawanych do użytku inwestycji, w szczególności: zmodernizowanych świetlic wiejskich, miejsc wypoczynku i rekreacji oraz obiektów sportowych,
- koszty obsługi długu, tj. oprocentowanie kredytów i pożyczek.

Koncentracja nakładów inwestycyjnych zakładana jest na lata 2023 – 2024. W okresie tym oprócz ważnych przedsięwzięć jednorocznych ujętych i opisanych w uzasadnieniu do budżetu na 2023 r. planuje się realizację szeregu kluczowych inwestycji wieloletnich, tj:

- pomoc finansową na realizację zadania pn.: „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 548 Stolno-Wąbrzeźno od km 0 + 005 do km 29 + 619 z wyłączeniem węzła autostradowego w m. Lisewo od km 14 + 144 do km 15 + 146” ,
- budowę sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej w miejscowości Grubno
- Infostradę Kujaw i Pomorza,
- modernizację Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Stolnie,
- przebudowę boiska sportowego w miejscowości Wabcz,
- rozbudowę remizy OSP w Rybieńcu,
- rozbudowę świetlicy wiejskiej w miejscowości Trzebiełuch,
- budowę drogi na dz. Nr 189/20 obręb Stolno,
- przebudowę drogi gminnej nr 060243C w Sarnowie,

- przebudowę drogi gminnej nr 060201C Grubno-Rybieńiec (od km 0+000,00 do km 0+800,81),
- wymianę sieci wodociągowej w miejscowości Gorzuchowo,
- poprawę cyberbezpieczeństwa w Urzędzie Gminy Stolno,
- dostosowanie budynku Urzędu Gminy Stolno dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Każdorazowo dokonując zmian wieloletniej prognozy finansowej Gminy Stolno zastrzega się, że w przypadku nie przyznania środków przeznaczonych na inwestycje nastąpi unieważnienie odpowiednich postępowań o zamówienie publiczne.

Reasumując prognozowany poziom wydatków Gminy w projekcie WPF 2023 - 2038 w momencie formułowania Prognozy zapewnia spłatę zadłużenia Gminy przy zagwarantowaniu środków na finansowanie inwestycji prorozwojowych, jednakże przy założeniu stabilności finansowej w okresie pogorszonej koniunktury gospodarczej.

III. Deficyt

Deficyt budżetu w 2023 r. w wysokości – 14.552.444,49 zł jest odzwierciedleniem skutku planowanego do realizacji programu inwestycyjnego w związku z zaangażowaniem w finansowanie inwestycji środków zwrotnych. Planowana nadwyżka budżetowa w latach 2024 – 2038 odpowiada planowanej spłacie zobowiązań dłużnych.

IV. Przychody

Prognoza przychodów jest kolejnym elementem Wieloletniej Prognozy Finansowej warunkującym poziom przyszłych nakładów ponoszonych przez Gminę Stolno. W ramach przychodów Gminy Stolno planuje się środki:

- z tytułu nowo zaciąganego długu,
- na spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek,

Deficyt budżetu w 2023 r. oraz wcześniej zaciągnięte zobowiązania dłużne determinują wysokość nowo zaciąganego długu - w przypadku Gminy Stolno stanowiącą kwotę pożyczek i kredytów.

Zgodnie z Prognozą obciążenie budżetu nowo zaciąganymi pożyczkami i kredytami w wysokości 11.000,000,00 zł przypada na 2023 r. w związku z zabezpieczeniem finansowym realizacji zadań inwestycyjnych kontynuowanych oraz przygotowaniem do realizacji nowych przedsięwzięć inwestycyjnych. Zaciąganie nowych zobowiązań dłużnych prognozuje się

tylko w 2023 r. Planowany w ramach Prognozy okres spłaty nowo zaciąganych pożyczek i kredytów nie przekracza okresu 15 lat z uwzględnieniem jednorocznego okresu karencji w spłacie, zgodnie z warunkami ofert kredytowych dla sektora samorządowego wybranych banków: Bank Millenium, Bank Gospodarstwa Krajowego, NICOLAUS Bank w Toruniu, Bank Spółdzielczy w Brodnicy oraz w zgodności z zasadami udzielania pożyczek z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

Prognozowane w ramach przychodów środki zwrotne korygowane będą wolnymi środkami na rachunku bieżącym wynikającymi z rozliczeń kredytów i pożyczek z lat ubiegłych, ustalonymi na podstawie bilansu za rok poprzedzający.

Wprowadza się również dla 2023 r. przychody z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu Gminy Stolno wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach - pochodzące z niewykorzystanych w 2022 r. środków pieniężnych w łącznej wysokości 187.602,25 zł, na którą złożyły się kwota 31.557,25 zł z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym, a także kwota 156.045,00 zł z tytułu dofinansowania cyberbezpieczeństwa w Urzędzie Gminy Stolno w ramach Programu "Cyfrowa Polska".

Przychody w 2023 r. ujmować będą również kategorię przychodów wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków w łącznej wysokości 106.130,49 zł, z tego 90.000,00 zł na wydatki przewidziane do kontynuacji w 2023 r. w ramach programu: Dostępna Gmina Stolno (dostosowanie Urzędu Gminy Stolno dla osób ze szczególnymi potrzebami) oraz 16.130,49 zł na kontynuację projektu: STACJA ANIMACJA III edycja.

W 2023 r. wystąpią ponadto wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 ustawy o finansach publicznych pochodzące z wykonania budżetu za 2022 r. w ich częściowej wysokości 4.157.711,75 zł.

V. Rozchody

W ramach rozchodów planuje się spłaty zaciągniętego długu oraz planowanego do zaciągnięcia w okresie wieloletniej prognozy finansowej. Na zmniejszenie ostatnich spłat rat kapitałowych zaplanowanych pożyczek z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki w Toruniu mogą oddziaływać ich częściowe umorzenia udzielane przez Fundusz zgodnie z Zasadami Udzielania Pomocy Finansowej ze Środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu zatwierdzanymi uchwałą Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

Zgodnie z Prognozą zasadniczy ciężar ograniczenia długu przypada na 2025 rok w wysokości 1.579.616,00 zł. Od 2027 r. został on rozłożony niemal równomiernie do 2033 r po 1.081.400,00 zł na każdy - w tym okresie - rok. Od 2034 do 2038 r. zabezpieczono kontynuację spłaty długoterminowej pożyczki preferencyjnej z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu z przeznaczeniem na dofinansowanie zadania inwestycyjnego pn.: "Modernizacja gminnej oczyszczalni ścieków w Stolnie" po ok. 326.918,00 zł na każdy rok w tych końcowych latach prognozy aż do 2038 r., co oznacza, że wykup zadłużenia nastąpi w 2038 r.

VI. Dług

Okres prognozy długu Gminy Stolno zostaje wyznaczony zgodnie z najdłuższym okresem wykupu zobowiązań dłużnych tj. do 2038 r.

Prezentowana prognoza zadłużenia przekłada się na program przedsięwzięć inwestycyjnych Gminy Stolno w latach 2023 - 2026. Maksymalny poziom zadłużenia, osiągający wartość 12.691.113,68 zł przypada na 2023 r. W kolejnych latach planuje się stały spadek wartości długu aż do jego całkowitego wygaśnięcia w 2038 r.

Ze względu na szeroki program inwestycyjny należy zasygnalizować dużą częstotliwość korekt finansowania potrzeb pożyczkowo/kredytowych w najbliższych latach w następstwie zmian wprowadzanych w projektach inwestycyjnych. Może też na przykład wystąpić skoncentrowanie płatności w krótkim czasie zarówno wydatkowych jak i dochodowych z tytułu refundacji środków zagranicznych. Ponadto duża zmienność parametrów finansowych oraz ewentualny wzrost kosztów inwestycji mogą generować ryzyko zwiększania nowo-zaciąganego długu. Najważniejsza jest jednak konieczność dostosowania długu w

perspektywie wieloletniej do wymogów zaktualizowanych reguł fiskalnych dotyczących relacji z art. 242 – 244 ustawy o finansach publicznych.